

Původ materiálu

Tomáš Pavelka

Pořadí v lekci

16

Genesis 40

Poznámky pro učitelku

- Číšník a pekař nejsou obyčejní řemeslníci, jsou „nejvyšší“, tedy vedoucí jeho sklepů a pekárny. Číšník a pekař zodpovídal za to, že jídlo není otrávené – tato funkce se tedy svěrovala těm nejdůvěryhodnějším a nejblížejším služebníkům faraona. Funkce faraonova číšníka a pekaře byla především politická funkce – jako náměstek ministra dnes.
- V domě velitele tělesné stráže – je to dům Potífarův! Z příběhu (asi záměrně není jasné), zda velitel pevnosti není sám Potífar; v tom případě by měl Josef přízeň u něho samého, značilo by to, že obviněním své ženy sám příliš nevěřil.
- Každopádně Potífar Josefa opět pustí do svého domu, aby posluhoval těm dvěma dvořanům. Josef se s nimi baví poměrně důvěrně: „Proč jste dnes tak zamlklí?“ K jeho požehnání od Boha patří to, že dovede mile jednat s lidmi.
- Vykládat sny je věc Boží – jednu událost popíše každý jinak. Vybíráme si, co chceme vidět a co ne, ba co víc, nemůžeme nikdy věc vidět ze všech stran. Sny nám nabízejí alternativní pohledy na to, co se stalo i na to, co se stát může. V tom jsou sny vzdáleně podobné Božímu vnímání skutečnosti – Bůh vidí vše zcela pravdivě, po všech stránkách. Jako nemůžeme úplně pochopit své sny, tak nemůžeme nikdy realitu pochopit tak, jak ji chápe Bůh.

- V případě faraonových služebníků však jde o „sen volající po výkladu“, není to obyčejný sen, ale ti dva cítí, že je nějak speciální. Svým způsobem asi oba tuší, co ten sen znamená – je v něm přítomna jejich bývalá hodnost i faraon. Jeden znovu podává faraonovi číši, druhému vlastně ptáci ozobávají hlavu. Ratolesti i koše jsou tam třikrát – v orientě se vždy věc vyřeší „po třech dnech“ (Kristus vstal třetí den). Oba asi vědí, jaká je jejich budoucnost, ale nechtějí tomu věřit nebo si to přiznat. Josefův dar je v tom, že je nazaujatý a dovede říci pravdu naplno. Příjemnou i nepříjemnou. Všimněme si, že pekař chce výklad, když vidí, „že Josef dobře vykládá“. Chce asi výklad, protože chce slyšet něco příjemného.
- Vyprávění obsahuje drsný vtip: Oba jsou povýšeni. Jeden do funkce, druhý je výš, protože vysí na šibenici. Totéž není vždy totéž.
- Číšník zapomněl. Běžná skutečnost, že lidé jsou nám dobří, jen když je na něco potřebujeme. Písmo nám toto chování ukazuje z pohledu oběti: Číšník je jediný, kdo může Josefovi pomoci, Josef ve vězení k němu upíná naději, ale číšník nedělá nic. Tady vidíme, jaké to je.

Kulisy vyprávění

- Číšník a pekař: Faraon měl sice velkou moc a mohl mít všechny lahůdky a všechno, po čem toužil. Ale na jeho místě by chtěl být každý a tak se ho každou chvíli pokoušel někdo zabít. A tak důležitější než všechny lahůdky pro něj byli spolehliví služebníci, vlastně svým způsobem přátelé. Přátelství je vždy důležitější, než co můžeme mít, protože jen když jsme v bezpečí, můžeme si věci užít.
- Pokrmy pro faraona v košíku: Egypt byl bohatý na obilí, více, než jiné země. Egypťané proto byli výborní pekaři. V tom košíku jsou ty nejlepší koláčky, buchty, dorty atd. Vůbec se v té době dělalo hodně sladkého pečiva. Z bible známe např. medové nebo rozinkové koláče, které všichni hrozně chtěli.
- Číšník vymačkává šťávu z hroznů: V těch karjinách byla nouze o čistou vodu, často se tedy místo vody pilo víno, které bylo zaručeně bez bacilů, nebo, jako v tom snu, ovocné,

nejčastěji vinné šťávy. Různé nápoje z révy v té době vlastně měli často místo vody.

Návrh výkladu

1. Potífar se asi trochu styděl, co Jesefovi provedl a své ženě moc nevěřil. Proto dal Josefovi ve vězení tu nejlepší práci – věřil mu, že ji zvládne.
2. Číšník a pekař ručili za to, aby faraona nikdo neotrávil – musel na ně být úplný spoleh a proto i malá nespolehlivost vyvolala faraonův hněv.
3. Ve snech je všechno jinak, než jak to vidíme ve dne. Je to pro nás divné, ale pro Pána Boha není divné nic.
4. Číšník zapomněl na Josefa: Máme si dát pozor, abychom nebyli jako on, abychom se s lidmi nepřátelili jen tehdy, když od nich něco potřebujeme.

Odkaz na pracovní list

[06 Josef v Egyptě](#)

Kam dále

[NŠ Louny](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[NŠ Louny](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 40](#)